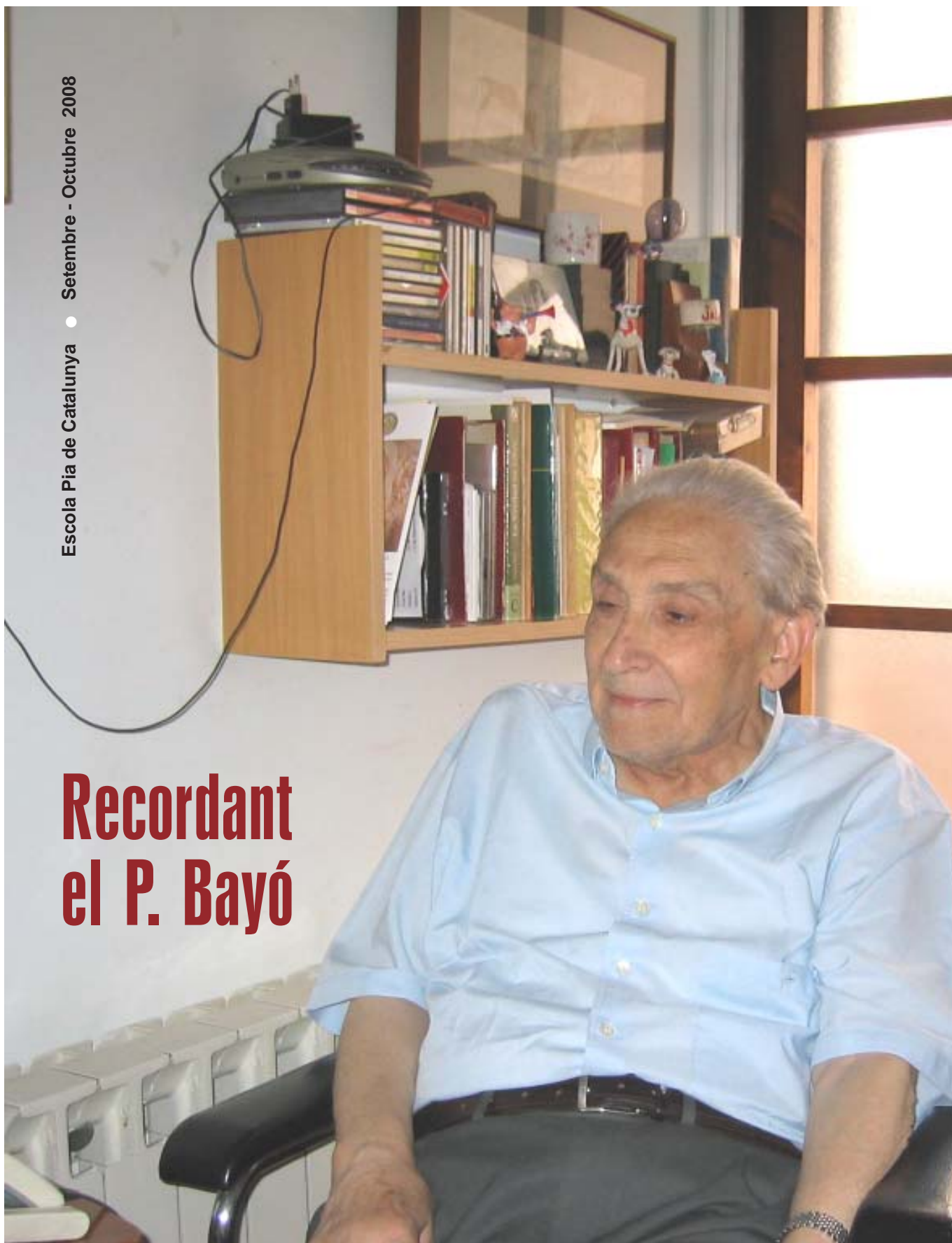

Escola Pia de Catalunya • Setembre - Octubre 2008

Recordant el P. Bayó

Ferran Guillén

Calasanz Formation House / New Manila. Quezon City

Alguns records del P. Jaume Bayó

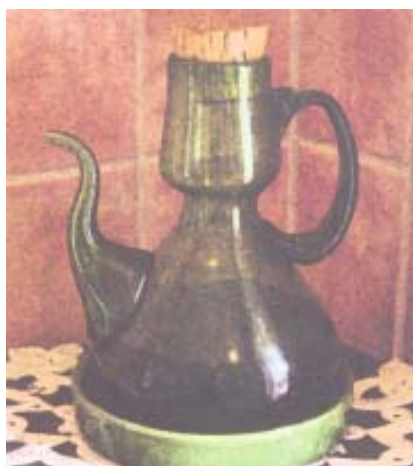
Ens acaba de deixar el P. Jaume Bayó, una altra figura d'una generació notable de l'Escola Pia de Catalunya. Voldria referir alguns senzills records.

Durant la meua infància escolàpia no vaig conèixer el P. Jaume. En Mascaró, company de noviciat, ens en parlava amb admiració. Per a mi, doncs, era un gran escolapi de Sant Antoni. Jo venia de Diputació.

El recordo una mica del capítol general de l'any 1961, essent jo aleshores junior a Roma. Els veritables contactes van venir més tard. La meua obediència cap a Mèxic va ser del P. Almirall, però durant la meua estada al Juniorat del Tlalpan va venir de visita provincial el P. Bayó. Recordo molt bé que teníem el problema de buscar un nou espai per al juniorat. Els cursos creixien i la «Villa Calasanz», que es va comprar l'any 1975, es feia estreta. Així doncs, amb el P. Jaume vam començar a buscar cases o terrenys sempre a prop del seminari diocesà –Institut Superior de Estudios Eclesiásticos (ISEE) aleshores– en el barri de Tlalpan, al Sud de la ciutat de Mèxic. Una de les visites va ser al seminari dels Missioners de l'Esperit Sant, congregació mexicana florent, que tenia una casa de tipus colonial molt a prop del centre d'estudis. Hi havia, però, un terreny lliure, enfront de «Villa Calasanz», un *baldío* com

diuen a Mèxic. No massa gran però suficient per fer una nova construcció. El P. Jaume va pensar que era la millor solució i encara que hi havia problemes de claredat en les escriptures, ens va encomanar la tasca de comprar el terreny. El Vicari de Mèxic era aleshores el P. Liñan. I així es va fer. El nou Juniorat de Mèxic, construït en forma de casetes i serveis centrals, va ser, doncs, iniciativa del P. Jaume i és encara la seu de la nostra casa d'estudis, amb una bona biblioteca. Actualment el Mestre es el P. Luis Ignacio Brito, que aleshores era junior. El P. Bayó va demostrar bon ull i va donar sempre mostres d'admiració i encoratjament per la tasca que fèiem els catalans a Mèxic en un moment en què, gràcies al cultiu de les vocacions *in situ*, es començava a besllumar un bonic futur escolapi.

El P. Jaume era de caràcter molt viu i de reaccions ràpides, amb un

cert instint d'organització. Era un home d'empenta. Vaig assistir al capítol del Nadal del 1978 i vaig comprendre el seu sofriment, àdhuc físic, en acabar tan ràpidament el seu mandat. Encara ens vam trobar al capítol general del 1979, on la Província m'havia escollit per representar Mèxic, pel motiu que ja estava a Catalunya en aquell moment. Algunes intervencions del P. Jaume en el capítol provocaren reaccions fortes (Aragó-Catalunya), però tot es va anar solucionant. Va ser el capítol que va reelegir al P. Ángel Ruiz i era el moment en què, després de la «Evangelii nuntiandi» de Pau VI, el tema fonamental era l'evangelització.

Durant els anys 1981-85 vaig estar a la comunitat de Permanyer, i acompanyava un equip de matrimonis on hi havia uns oncles estimats –Santiago Prékler i Carmen Trias– que ja han mort. Quan tornava cap a Mèxic em van demanar un substitut i vaig pensar en el P. Bayó ja que tenia anomenada en aquest camp dels matrimonis. L'equip havia estat fundat per mossèn Jaume Armengol i va tenir una bona i bonica durada. El P. Jaume va acceptar i va ser durant molts més anys que jo el consiliari d'aquell equip, que com de costum es reunia en les cases de cada

TESTIMONIS

matrimoni, hi celebrava l'eucaristia i compartia un sopar amb intens diàleg humà i espiritual. Amb les tensions normals d'aquest apostolat, el P. Jaume va ser molt apreciat i la seva disponibilitat per a aquest tipus d'apostolat em sembla que va ser exemplar.

Els últims records són recents. Quan des de l'Àfrica, i ara des de les Filipines, passava per Barcelona no faltava una visita a la parròquia de Sant Josep Calassanç per saludar i xerrar amb el P. Jaume. Acostumava a regalar-me les seves abundants produccions d'aquests últims anys a l'editorial Claret. Alguna vegada li vaig fer una nota de lectura per a **catalaunia**. Recordo especialment l'afecte de les biografies dels PP. Carceller i Sagrera. El P. Jaume em semblava un representant de la generació de la República, amb una experiència inoblidable del feiocisme i del Dr. Tarrés. I amb un gran amor per l'Escola Pia, que tanmateix es conjuminava amb un gran amor per l'Oratori de sant Felip Neri. ¿No era aquest el seu nom de religió?

Sovint, els pares d'altres províncies parlen d'ell quan va ser professor a Iratxe. De nou aquí no en tinc experiència directa, però les opinions són sempre molt positives, com a ensenyant, com a religiós i com a persona va deixar molt bon record.

En una conversa de tardor, el P. Jaume em comparava la vida amb un partit de futbol. I crec que per a ell era realment l'exemple viu de la seva manera de «jugar» el seu paper. Jo li vaig fer: per a mi era més aviat un concert, o una simfonia.

En fi, els tres amors del P. Jaume, com deia ell –l'Escola Pia, Catalunya i el Barça– li van donar mals de cap, però també satisfaccions. Des del cel, no deixarà de mirar i intercedir per tots plegats amb la seva característica i espontània llibertat; ¿no era, segons ell mateix, «una veu discordant» en l'església de Barcelona? ☹☹

Comiat del P. Bayó

■ Quan es produeix la mort d'un ésser estimat, la sentim, ens sobta i a la vegada ens colpeix fort. El P. Jaume ens ha deixat sense avisar... (sempre és tan prompte?), aquell dia, en aquell moment inesperat.

De temps malauradament anunciada la seva lesió, no ens en fèiem càrrec, ja que ell era sempre tan optimista que no donava importància a la seva dolença.

Avui ha arribat el moment de la realitat. La tristesa m'envaeix en extrem. Els batecs del cor em sembla que s'han paralytitzat, esperant el moment de poder-me comunicar amb una altra persona que senti ben a fons el mateix, per compartir el nostre dolor i plorar conjuntament unes llàgrimes de sentiment.

Em dol aquesta separació, em sobrepassen els sentiments d'estima, de la qual es féu mereixedor.

No veure'l més, ni poder-li comunicar res mentre duri el nostre pelegrinatge per aquest món, és molt fort. Ens quedem orfes de les converses, dels seus consells, de la seva saviesa.

Sento amb profund sentiment la pèrdua del temps, per no haver valorat més i en cada moment la seva delicadesa i la bona intenció dels seus valuosos consells.

Algunes vegades, malgrat no em plagués la seva opinió, m'adonava de l'eficiència dels seus consells per l'estima amb què els donava, i els deia sempre amb aquella espontaneïtat que el personalitzava. Reconec amb escreix la seva capacitat per entendre, la seva bonesa per saber discernir el que ens passava i, a la vegada, per endevinar la veritat de les coses.

Ara han finalitzat els seus sofriments físics i ja té ben merescuda la joia de retrobar-se amb el Crist per sempre més, gaudint de l'autèntica vida.

Em plau ponderar el que el P. Bayó ha significat per a tota la meva família. Els anys de Mataró, després a Barcelona, la seva estimada ciutat, sempre recordant que existíem, i ens atenia amb sol·licitud i comprensió.

Prego que des del Cel ens protegeixi.

Mercè Rigalt

Memòria • Agraïment

JUSTIFICACIÓ (si és que fa falta...)

He sentit com molts la mort del P. Jaume Bayó. I molts, tots, només podem dir d'ell paraules d'admiració i agraïment. Vaig conviure amb ell a la Comunitat de Barcelona-Gràcia des de l'any 1979 al 1986. Cada estiu, per Sant Jaume, jo escrivia alguna cosa per celebrar amb ell, junts, la festa.

Com un gest de memòria i reconeixement, se m'ha ocorregut de recuperar els escrits d'aquells anys i lliurar-los a les Comunitats que darrerament van ser les seves.

Accepteu ls ingenuïtat d'aquest recull on hi ha textos de to divers però que per a mi respirem la profunda i agraïda afecció que li tenia. És el meu testimoniatge personal de l'amistat, companyonia i guiatge que vaig trobar en ell. Gràcies, Jaume!

sant jaume 1981

Hem alçat junts moltes copes, bevent
companyonatge llargues hores
de conversa i bon estar. Els teus anys
granats de vida i feina feta
no et torcen gens per dins i t'ho estimem
com jove palla recolzada
en ferm pal de paller. Deixa que tots
et fem costat com tu ens l'has fet
a bastament i convidar-nos
per molt de temps encara
a trincar paraules, goig i bell testimoniatge.
I dir que sí, que podrem beure
d'aquella copa de misteri
aquest vespre en silenci compartida.

Mirem pausadament la taula
i estem contents d'haver-te a prop, company.
Creiem que val la pena d'estimar,
en joiosa confiança reposada,
els teus amics i els teus dies.

Comunitat Barcelona-Gràcia. Sant Jaume 1981

en els seus seixanta anys

No sé si et va pesar molt aquest dimarts darrer
el bon feix d'anys que suara commemorares.
Ens agraden els números solemnes i rodons
i els celebrem fraternalment i agosarada
car ho fem desvetllant dins teu, potser,
molts de records i sentiments personalíssims.
Seixanta anys són molts o pocs, depèn de com es miri,
que ja en saps pla bé, de xifres i mesures.
Al capdavant, però, el bo i millor d'avui
no és pas, estrictament, el nombre d'anys viscuts
sinó les incomptables seixantenes de persones
—rostres, veus, esguards i noms amics,
acompanyants i acompanyats en el camí—
que resten per tu encara l'acollença il·lusionada
que tan sovint veiem pintada en els teus ulls.
Estic segur que l'altra nit somiaves en silenci
que aquest és l'únic regal que val la pena.
Ser seixanter d'aquesta mena de manera
bé mereix prou de trincar-se en gran família.
I perdoneu finalment si ésexcessiva l'al·lusió
—que d'alguna forma també pot ser la vostra—
de qui fa tot just dos anys que et té a prop, a casa:
de germà a germà, sincerament, no em faria res
haver-te conegut de sempre. Però aquí som molts avui
brindant futur, deixant de banda el temps,
i cal alçar la copa junts: segur que tots volem
que duri per molts anys aquesta companyia d'ara.

*Trobada familiar en la comunitat de Barcelona-Gràcia
17-19 febrer 1981*

divertimento allegro vivace

amb lletra de xifres i música d'afecte per a un aniversari

Seixanta-un anys.
Sis més un, set:
conserves el cor clar i net.
Sis menys un, cinc:
sempre que et truquen, «ja vinc!».
Sis per un, sis:
el pes del que has fet és massís.
Sis partit per un, sis igual:
ho celebres, tant se val.

Seixanta per un són seixanta:
una bonhomia que encanta.
Dividit per la unitat, seixanta també:
Déu n'hi do el que està de bé!
Seixanta més un, seixanta dos tot comptat:
encara no hi ets, què carat!
I menys un, cinquanta-nou:
més convidats i enrenou.

Del teu any seixanta-u
—xifres rodones o no—
el cas és que el goig ningú
no el podrà posar en qüestió.

Jaume: els teus anys
no han estat pas
ni resta ni divisió.
Multiplicar
i sumar guanys
segueix fent-ho amb il·lusió.

*61 anys del Jaume. Barcelona-Gràcia
17 febrer 1982*

gent que estimo

Estimaré el temps que ja he viscut
allargassant pausadament el goig
de ser qui sóc: no tinc pas altra cosa
entre les mans.

Prendre's la vida, afables
i assegurar que els ulls i el cor no es clouen
a res ni a ningú.

Estic content
de saber això i haver-ho après amb calma
d'alguna gent que estimo.

Seguiré
guanyant als anys tot aquest aire dolç
que cada estiu celebros amb placidesa.

*Pensant en el Jaume
i en els quatre anys que hem viscut junts
25 juliol 1983*

silenci d'anys

Apleguem junts un cert silenci d'anys
que volem blanc.

El temps passa de pressa
mentre floreixen tantes hores calmes
i ens coneixem molt més.

Voldria hebre
uns breus instants de nit mentre recerco

algunes sintonies prou sabudes
i forts moments de llum perfan al cor
llarguíssimes albaes de capvespre.

25 juliol 1984

a un anagnost *

Potser ens diem secretament
llegint-nos en els llibres
i passant fulls amb avidesa noble.
Som com un text no imprès, però molt viu
que retroba en els mots escrits per d'altres
el propi amic que tots portem a dins.
Constants lectors de pàgines amb signes,
maldem per viure allò que homes de seny
han redactat en l'art de les paraules.
Arribarà un temps
que no ens caldrà llegir,
ja depassats tots els besllums i enigmes.
Només llavors,
qualsevol text
esdevindrà silenci.

* *Anagnost*: Llegidor, especialment de les lliçons en
l'Església antiga (DIEC)

*Pensant en el Jaume, lector constant
i curós preparador de les homilies del diumenge
25 juliol 1985*

records de sempre

Passen els anys
i hi ha records de sempre
que no envelleix cap ombra.
Costa oblidar tantes estones vives,
teixit d'història personal
mai no negada.

Fem, doncs, de nou la festa, retrobant
aquells antics ressons que a cadascú
li plaguin bonament.

Hi ha temps encara
per seguir junts en els camins oberts
car, malgrat tot, un cert to d'amistat,
arreu, avui, ens nua i persisteix.

En tota obscuritat
hi ha llums que esclaten.

*Quan no vivia a la Comunitat de Barcelona-Gràcia
però encara hi estava vinculat
Sant Jaume 1986*

Joan Triadú

Avui

27 setembre 2008

Jaume Bayó deixa una fecunda obra

■ Diu C.S. Lewis al llibre *Un dol observat* que després de la mort d'un amic va tenir durant un quant temps una sensació molt vívida de certesa de la continuïtat de la seva vida. Això és el que m'ha passat –i em passa– amb la mort del meu amic Jaume Bayó i Samsó, ocorreguda el proppassat dia 10. Teníem la mateixa edat, vuitanta-set anys, ell alguns mesos més que jo. No és el mateix cas, en més d'un sentit, que el de l'escriptor anglès, però sí que hi coincidim, l'absent i jo, en la fe religiosa.

Si ell, sacerdot escolapi, «ha estat cridat a la plenitud de la seva vida en Déu» –amb mots de la seva missa de comiat (a la qual lamentablement no vaig poder assistir)–, tot és ara per a mi continuar endavant, viure en el record l'impuls que ens unia i fer-ho tot per tal de compartir, camí enllà, la certesa del que amb tota veritat s'ha dit en comunitat amb ell: «Estimà l'Església i Catalunya». I, en efecte, així fou.

¿Quina Església, però? Doncs l'Església que es feia seva, per exemple, la Federació de Joves Cristians de Catalunya, amb el Cardenal Vidal i Barraquer a dalt de tot. Una Església que era catalana, cristiana, democràtica i oberta al món. Un dels últims llibres del P. Bayó (2006) es titula *Una veu discrepant dins l'Església de Barcelona* (ell havia volgut posar *dissident*, però, a proposta meua, es va

conformar amb el més discret *discrepant*). Aleshores tenia vuitanta-cinc anys. Penso que cal llegir aquest llibre. I sobretot penso que ho han de fer els qui sobre el cristianisme consideren que ho tenen tot resolt: com a bé o com a mal.

Jaume Bayó, de qui em vaig fer amic l'any 1937, a l'Institut Ausiàs March, en plena criminalitat –salvatge a la nostra terra i organitzada fredament a l'altre bàndol–, té una història llarga, viva, ferma i abundantament fecunda. En tinc trenta-set llibres, exactament.

Breus, però escrits tal com ell parlava i precisos com a llicenciat en Ciències Exactes que era. Un d'ells es titula *Jo estimo Jesucrist*. Com a corol·lari hi posaria un testimoniatge ple de veritat i d'amor, *El meu amic màrtir, Francesc Carceller*.

Fa dos anys publicava el coratjós retrat escatològic d'ell mateix titulat, sense embuts, *Des de la caixa*. Sabia prou bé que era a la sala d'espera, com també ho sé jo. M'ha passat al davant, com ho ha fet en tantes coses tota la vida. ♥

En Jaume Bayó ens ha deixat

■ Només vaig tenir ocasió d'acompanyar-lo (o substituir-lo, en dos diumenges) durant tots els caps de setmana dels seus tres darrers mesos de celebrar la missa de 12 a la parròquia del Pilar, on havia anat d'una manera continuada durant 32 anys de la seva vida. «Em vaig comprometre a fer-ho –deia– quan era a Sant Antoni, i ho he continuat fent durant 32 anys, fins al passat 29 de juny».

Pensant en tot això, ara voldria solament destacar dos punts:

- la seva simplicitat a l'hora de predicar: feia ressaltar només un punt de l'evangeli que, per a la gent que assistia a l'eucaristia, li semblava més adient,
- i la seva delicadesa en el tracte amb el sagristà (el llatinoamericà Hugo, que ens preparava tot el que calia i que, com a nouvingut que era, tenia algunes dificultats).

Que el Déu de Jesucrist, que és l'únic jutge veritable, l'aculli en la seva glòria!

Paco Garcia de Haro

Jaume Bayó, encara

«Ex abundantia cordis, os loquitur» (Mt 12,34). Tot i que l'*abundantia* és molta i l'*os* potser és poca... som-hi!

Què voleu que digui del P. Jaume Bayó (en Jaume, per als més propers) que no s'hagi dit, escrit, llegit i, sobretot, sentit? Vaig conviure amb ell uns sis anys (1979-86) a la comunitat de Barcelona-Gràcia, del carrer de Vic. Faig, per ser breu, tres apunts concrets i personals.

1 Feia broma (intel·ligent, divertida i cordial) del fet que tenia un «rector» de la comunitat molt jove. Era jo! M'ho prenia com un compliment amable i afable, però que descobria planerament la seva grandesa i obertura d'esperit. Li agraiïa tant aquell comentari

desenfadat, murri i sincer...! Eres ben «comunitari», Jaume!

2 D'en tant en tant, convidàvem a les reunions de comunitat alguna persona «interessant», coneguda per algú de nosaltres, per compartir amb ella records, inquietuds, reptes, anàlisis del passat, present i futur. Recordo que, d'entre altres, va venir el José M. Valverde (convidat pel diaca Xavier de Dou). El dia 28 de febrer del 83 va venir en Joan Triadú. La nit després d'aquella trobada vaig esbossar un poema (*Els mots, només els nostres*) que he inclòs al llibre que he publicat. Al juny passat, vaig escriure al Sr. Joan Triadú per fer-li present aquell record. Em va contestar amable i puntual i m'escrivia literalment: «En efecte i de la data que dieu, *el meu amic de tota la vida, el P. Jaume*

Jordi Trepal

Escolapi
(m'ho deixeu dir, oi?)

Bayó em va convidar al vostre cau del carrer de Vic. També en tinc un gran record, ara inesperadament renovat, per la vostra atenció i sobretot per la vostra tramesa d'un poema del vostre llibre. Tot un do que agraeixo molt». He guardat aquesta nota manuscrita com un tresor, venint de qui ve i a qui esmenta. Sense comentaris...

3 El més important i personal de tot. L'acompanyament i el costat que em va fer quan vaig prendre la decisió de casar-me la recordo i la vaig viure envoltat de les actituds del Jaume que tothom reconeix: acollidor, comprensiu, obert, fraternal, dialogant, crític, positiu... afegiu-hi tots els adjectius que vulgueu, que tots seran ajustats i insuficients. (Diguem, de passada però ben sincerament, que va ser tota la comunitat de Barcelona-Gràcia qui també ho va fer. Però el Jaume era, és, el Jaume...!).

Acabo. Arreu on s'escau parlo de la meua *tribu*, els escolapis. Sempre m'hi he sentit a gust, com a casa, i des de l'any 88 només puc expressar sentiments de fraternitat i agraïment a l'Escola Pia. Els noms dels qui he tingut més a prop comprenen una llista massa llarga. M'estalvio d'enumerar-la per discreció i prudència per allò del risc de possibles omissions... Però són tants! Una abraçada a tots.

Jaume, a reveure !!!

TESTIMONIS

Recull de poemes recents

Al P. Jaume Bayó

Diuen que costa morir,
costa tant deixar morir!
Si estimes un gran amic
i l'estimes com germà,
com costa deixar-lo anar!
Sents la darrera encaixada
com un adéu tan llunyà!
Doneu-li Vós fortalesa
per arribar a port final.
¿Com serà, l'eternitat?
¿Com deu ser, un mar sense fons?
¿Com serà, el cel, més enllà?
Que pugui entendre ben clar
com ha de ser el darrer dia
que ja no tingui demà.
Etern sempre, sempre nou...
¿com serà, aquest enrenou?

Al Jaume

Si tu te'n vas
no em deixis sol;
enyoro estius
de tants records.
Parla'm sovint,
dóna'm la mà ;
si em faltes tu
falta un germà
tan comprensiu
i tan humà;
home de Déu,
bon català.
No em deixis sol,
parla'm, germà;
d'homes com tu
ja no n'hi ha!
Jaume estimat,
deixa'm plorar.
El plor és record,
és enyorar;
dies tan clars
ja no n'hi haurà.

Tens el perfil
del nostre Crist
de Balaguer.
Que Ell se t'emporti
si et convé,
sense patir,
sense agonia,
amb l'alegria
de fer el camí,
el bon camí
de cada dia.
Tu l'has viscut
en plenitud
des del primer
fins l'últim dia.
Oh, Jaume amic,
Jaume germà,
d'homes com tu
ja no n'hi ha!

28 d'agost de 2008

No sabia dir el que sento
en aquest moment cabdal:
veig que te'n vas per sempre.
Com et trobaré a faltar!
És llarga aquesta agonia,
és molt llarg el malestar;
com ajudar-te podria
ahir, avui i demà?
Et vas morint a cada hora,
comences a ser llunyà...
Pare Jaume, com voldria
poder-te donar la mà.
Una mica de colònia
sembla que et calmi el dolor;
una paraula, sols una
que et pogués arribar al cor.
Aquella mà que estrenyies
amb tanta força, germà,
s'ha tornat una quimera,
ara està morta, la mà.
Ja no et queden les paraules
tan amables i lleials.
Respiració lenta, lenta,

pocs moviments de mans tenses.
No ens queda consol, oh Jaume.
Com quedarem enyorats!

Sant Francesc

Descalç de cor, sant Francesc
passa el rosari de l'alba,
i saluda molts ocells
que reflen quan ell passa.
Les pedretes del camí
es fan al costat amb gràcia,
aquella gràcia de Déu
que Sant Francesc regalava.
Mira el cel acolorit
pel sol; saluda una guatlla;
passa pel costat del riu
i el peixos traient el cap
donant bon dia de l'aigua.
Camina, Francesc, camina,
al pas del sol que ara et guanya.
Resa a tota criatura
amb les estrofes de l'alba.

Als estimats PP. Bayó i Cubells

Seguint el mateix camí
es trobaren a trenc d'alba,
els pares Jaume i Francesc
segueixen el sol que passa.
Prop de la porta del cel
troben sant Calassanç
que els beneeix i els abraça
com a fills molt estimats
que han arribat a la Pàtria.
«Benvinguts, bons catalans,
de Guissona tinc records
de Catalunya admirable».
Una corona de sol
els uneix; goig inefable!

A la Mare de Déu de Lourdes

Mare de Déu de la claror,
no us parlaré molt ni gaire,
el vostre vestit de neu
amb el cenyidor del Gave
avui em tornen de nou
a sentir-me infant, oh Mare!
A prop vostre tot és nou,
tot és bell, tan agradable
com el vostre petó al front
com a mi em feia la mare.
Des que he vingut aquí
sento la veu del miracle
que em parla amb suavitat
i el cor té pau admirable.
Jo m'hi voldria quedar
als vostres peus i oblidar-me
de tantes hores de lluny
sense alegria, ni goig,
sense sentit veritable.
Vull quedar-me prop de Vós
per escoltar les paraules
que ningú no m'ha dit mai
perquè és quelcom inefable.
Que bé m'hi trobo al costat
de la gruta del miracle,
sentint els precis pelegrins
i els cants xamosos de l'Ave.
Quantes llàgrimes veieu
als vostres peus adorables!
Fins la roca s'encongi
als vostres peus per guardar-vos.
Ara que me n' he d'anar
d'aquest goig, sento deixar-vos
i potser no tornaré,
Verge de claror admirable.
Com em dol ara allunyar-me
d'aquest oasi de pau,
d'aquest petit cel amable!

Bon dia

Amb un poema petit
a Déu li dono el bon dia
i començo decidit
el nou jorn que Déu m'envia.
¿Com donar gràcies a Deu
que em satura d'alegria ?
Avui és dia de pau,
dia d'amor i alegria,
que compartim els germans,
germans de l'Escola Pia.
La trobada de muntanya
ens ha trobat ben units
compartint una esperança
que a cada pas engrandim. Amén.

Tornant de la Trobada de Muntanya

Pins i alzines per arreu,
pujols plens de boscos verges;
cada pujol té una ermita
i un fistonet de xiprers.
Un grup d'escolapis grans,
alegres, molt entusiastes,
han compartit tot el jorn,
història i joia i miracles.
El sol ja baixa ponent
Catalunya és admirable.
Sobre la rosa dels vents
veuen un país notable
que algun dia florirà
amb grandesa formidable;
els boscos són els soldats
i les petites ermites
són castells inexpugnables.
Plens de joia, plens de pau,
de germanor amb quatre barres.

RAÓ EN LA VELLESA

Jordi X.

Vellessa, mirall de l'experiència,
àmfora dels records, essència i guia,
lloo amb tu els anys passats,
lloo amb tu predicció i profecia,
cerco els cims i l'ample mar,
buscant la Llum que trobar voldria.

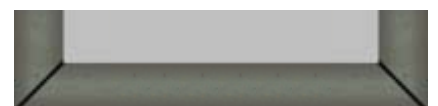
Vellessa, el teu suport jo invoco,
i amb respecte i amor dono
el que vulguis i on sia,
que l'Amor que estic cercant
és l'Impuls i és la Vida,
i trobar aquest Tresor,
el més gran que hom tindria.

No es veu, ni es pot palpar,
és tan gran, com t'ho diria?
És el Goig i és la Raó,
és la Llum que em fa de guia,
és el Llibre, és l'Argument,
és el Què que em dona vida.

Vellessa, bagul de la memòria,
que la saba del Missatge
que dins meu sento polsar,
doni força a aquest senderi,
arrancant-me tots els dubtes
que el meu cor hi pot trobar.

Vellessa plena de Déu,
vellessa plena d'hommes,
que l'amor d'ambdues fonts
sigui el doll que em doni forces,
i l'Amor, que és Déu mateix,
claror d'ulls que em badi portes.

En el seu comiat, dedico al Pare Jaume Bayó aquests versos, després d'anys d'escoltar-lo i gaudir en els seus fluids, clars, fermes i punxents parlaments, sempre curulls de veritat i amor per Déu i pels germans.

Josep A. Miró

anònim contemporani

A llibres i revistes es troben a vegades pregàries anònimes, ben boniques i de contingut. No fa gaire vaig llegir aquesta que tradueixo d'una publicació italiana de 2006 editada per la Congregació dels Pares Sagramentins.

Senyor, beneïu les meves mans
perquè siguin sempre delicades,
puguin sostenir sense mai empresonar,
sàpiguen donar sense càlcul
i tinguin força per a consolar i beneir.

Senyor, beneïu els meus ulls,
perquè sàpiguen veure la necessitat,
no ignorin el que és poc visible
i vegin més enllà de la superfície;
perquè els altres se sentin a gust
en trobar-se amb el meu esguard.

Senyor, beneïu les meves orelles,
perquè aconseguixin d'escoltar la vostra paraula,
sentin de seguida el clam de l'angoixat,
sàpiguen ser sordes als rumors inútils
però no a les veus que supliquen
una mica d'atenció o comprensió
encara que destorbin la meva comoditat.

Senyor, beneïu la meva boca
perquè sempre doni testimoniatge de Vós
i mai no digui res que fereixi o ensorri;
perquè només pronuncii paraules que curin,
mai no traeixi les confidències i els secrets
i susciti el somriure dels altres.

Senyor, beneïu el meu cor
perquè sigui temple viu del vostre Esperit,
sàpiga oferir refugi i amiat,
sigui ric de comprensió i de perdó
i vulgui compartir amb amor el dolor i la joia dels altres.

Feu, Senyor, que pugueu disposar sempre de mi
amb tot el que tinc i sóc.
Que sigui així. Amén.

BADIA DEL VALLÈS

6 octubre 2008

Estimats, família i amics
de la germana Carme.

Els qui hem tingut la sort de conèixer-la, i especialment aquests darrers anys de la seva malaltia, hem rebut un regal tan discret com profund: el d'una religiosa gens ensucrada ni afectada, a qui havia estat donada la gràcia de la naturalitat. ¡Quina manca d'artifici i de *pose* en la seva vida i en la seva mort! Més que una bona religiosa, era una religiosa bona, compassiva, oberta de ment, sensible a qualsevol dolor exterior. Darrere d'aquella aparença d'impassibilitat i de mirada distant, s'amagava un cor tendre i dolç, tan gran com el seu volum. I les seves pròpies misèries i passions eren tan evidents als seus ulls que cada vegada li era més fàcil excusar les febleses dels altres. El mateix progrés de la malaltia, en fer-la més pobra i vulnerable, la va anar purificant els enduriments i crispacions del passat, i li va donar una afectivitat serena, gens sentimental, amb un esguard d'infant. Era el millor que es pot dir d'una monja: era una dona, cristiana de tan humana.

Els qui l'heu tractada tots aquests anys al barri de Badia, personalment o en els grups parroquials, heu conegut els seus consells i la seva disponibilitat per al servei silenciós i eficaç. No li agradava gens la murmuració ni fer safareig, i no va dubtar de corregir els altres quan creia que ho necessitaven. Però perdoneu-li si no sempre va saber fer-ho com i quan calia. Una de les coses que la feia més encantadora aquests darrers temps era el seu oblidar-se de si mateixa i de les seves pròpies ne-

HOMILIA

en la missa exequial per la Carme Roig i Santacana

cessitats; descobria amb simplicitat que la millor manera de tenir cura de la nostra ànima consisteix a deixar-se de mirar i lliurar-se a Déu i als altres. El mateix càncer, no sense ironia, es va anar transformant dins d'ella, d'una desgràcia en una gràcia, una gràcia que ella ofería audaçment a Déu com intercanvi de lloc per la guarició d'altres malalts que esteu aquí. Ella estava molt sorpresa de la impressió que provocava en la gent la forma de dur la seva malaltia. Molts li expressaven una gran admiració per l'elegància i sobrietat amb què la patia, i ella se n'estranyava, no perquè no fos veritat,

sinó perquè ella no tenia consciència de fer cap esforç per a obtenir-ho. Sabia bé que era una gràcia que li era concedida no per la seva fortalesa, sinó per la seva pobresa. Era semblant al misteri de la seva alegria interior; no entenia com amb la seva pobresa fe tan fosca no queia en la malenconia i podia viure amb una joia d'un altre món. És que l'elegància i l'alegria que la gent contemplava en ella ja feia molt de temps que no eren seves, sinó d'un Altre que vivia en ella.

La Carme intentava creure i intentava estimar. La seva fidelitat a Déu i al servei als altres brollava

al fer-se gran de no estar pendent de si i de deixar fer a Déu dins d'ella. De jove es pensava estimar apassionadament, i ara l'únic que percebia, desconcertada, és que era estimada sense motiu per l'Amor sense límits de Déu. De jove es pensava pregar molt, i ara, a les seves velleses, com tota contemplativa que resa de veritat, estava convençuda que no sabia pregar. No estava del tot equivocada, ja que ara era Jesús –sempre és Ell!– qui resava en ella. En la seva pregària no hi havia poesia ni música, sinó només prosa (la poesia la posa l'Esperit Sant) i silenci. Ella mateixa, sense saber-ho, s'havia convertit en un testimoni vivent del Crist. Quan a vegades s'arrossegava lentament pels carrers sense queixar-se o s'aturava per descansar amb una fatiga no només física, i mirava més enllà del més enllà sense perdre un lleuger somriure, s'anava assemblant cada vegada més a Jesús. Però més que un *via crucis*, era un *via gloriæ*. I els darrers dies al llit, rodejada de les germanes Vedrunes i de la família, més que esperar la mort, semblava esperar la vida veritable, aquella que en el fons ja la sostenia i habitava des de sempre.

Donem gràcies a Déu que l'hagi posat a les nostres vides. Sense ella, la Parròquia i el poble de Badia, haurien estat des de fa molts anys més tristos i menys amorosos. Que la seva consagració a Déu ens convidi a morir als nostres emmirallaments, i a ressuscitar amb ella en l'entrega a Déu i als homes en el si de l'Església. ──

A REVEURE

A l'estimada (Mercè) Carme Roig

Era única, la Carme, d'aquella generació. Era dolça, era amable, amb gràcia, pau, bon humor.

Treballadora incansable i oberta a tot i a tots. Sabíem que ens deixaria i ja ens feia mal el cor. Ja només mitja rialla i els ulls sens tanta claror... Ben segur que endevinava quan començaria el plor. Ens ha deixat al crepuscle i ja no ha sortit el sol.

Estimada dolça Carme, el teu somriure s'ha mort. Sols la fe plena d'estima com la llàntia d'oli d'or s'ha apagat, trista fumeja, ja no en veiem la claror. No te'n pots anar que es d'hora, queda't que no surt el sol!

El plor que a tots apuntava en acomiadar-te amb enyor era el plor de l'amor nostre dolorós, amarg i fort. Et sabem a prop del Pare i ja somrius de debò.

(Jordi) Josep Liñan

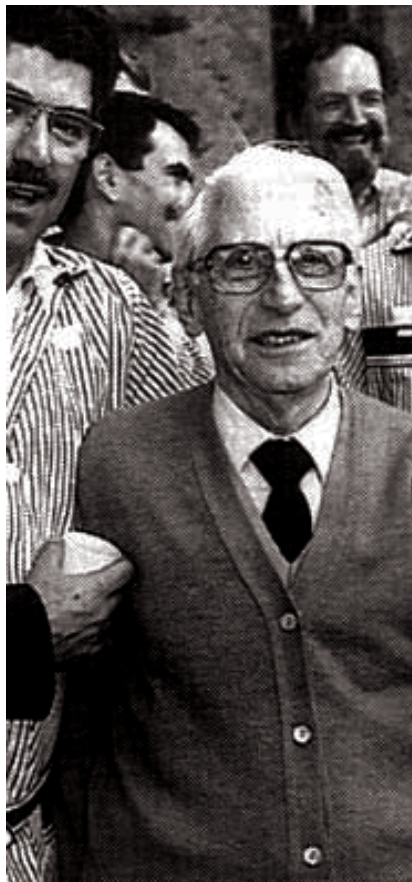
El pare Albert i les classes de català a l'Escola Pia

Demà diumenge, dia 5 d'octubre, farà 11 anys exactes de la mort del pare Albert Singla i Lluçà. I el passat dijous en va fer 4 mesos de l'aprovació, per part del Ple de l'Ajuntament, d'un carrer de Sitges dedicat a la seva memòria, concretament al sector Camí de Ca l'Antoniet.

Ja es van destacar en el Ple les característiques personals del pare Albert que el feien mereixedor d'aquesta distinció: el seu tarannà obert, la seva profunda humanitat i senzillesa, la seva manera servicial d'implicació en la vida del nostre poble, amb total entrega i discreció a la vegada.

Trobo, per tant, just aquest reconeixement de l'Ajuntament de Sitges. Però, a més de just, per a mi, va ser especialment emotiu poder votar a favor de la proposta. Ho va ser perquè en mi ell va tenir una influència molt positiva que encara perdura: «respecta i seràs respectat», em deia. I ho continuo dient i practicant. Però el fet que més ha influït en mi ha estat que, de la seva mà, de la del pare Domingo i de la de l'Ignasi Maria Muntaner, vaig aprendre que la meua llengua també es podia escriure i estudiar. I una cosa encara més important: a estimar la meua llengua i, a través d'ella, la meua terra.

Podria passar desapercbut per a molts que això, fer classes de ca-

talà, en aquell moment històric era gairebé una heroïcitat: en un moment en què la dictadura prohibia la llengua catalana, aquestes persones vinculades a l'Escola Pia van atrevir-se a donar classes de català. A finals dels seixanta i principis dels setanta, encara era viu el general Franco i tots recordem la repressió que les llengües no oficials de l'Estat van patir sota la seva dictadura. Persones com les que acabo d'esmentar van arriscar molt en una actitud individual de compromís i d'estima

pel propi país i per la pròpia llengua, en un context històric que no era gens fàcil. I és per això que penso que és important deixar constància d'una actitud valenta, fins i tot agosarada, en un acte de generositat envers uns catalanets que no érem conscients del regal impagable que ens estaven oferint. Vam sentir cantar Raimon, Llach, o vam llegir Foix o Espriu a les aules, quan molts ciutadans adults del país restaven ignorants d'aquesta altra realitat perquè aquell règim dictatorial la volia ocultar. Gràcies a aquesta actitud cívica, cultural, pedagògica i d'estima al país, els estudiants que en aquell temps vam estudiar a les seves classes vam sortir amb una preparació extra: teníem un cert coneixement de la llengua catalana, de la literatura i de la seva història que pocs nois del país havien tingut ocasió de saber. Això a mi em va facilitar poder-me llicenciar en Filologia Catalana i ara fer el que ells tres en el seu moment també feren en circumstàncies polítiques incomparablement més difícils.

Serveixi aquest escrit d'humil homenatge a aquestes persones que des de l'anonimat, però amb el seu compromís personal, van fer tant per aquest nostre país i per nosaltres. ☺☺

Antonio Rosmini

Oh Paraula del Senyor, oh Verb de Déu!
Vine amb nosaltres i guia els nostres passos:
ordena quan ens hem d'aturar
i quan hem de caminar,
fes que reposem i que caminem amb tu.
Quan tu reposaràs enmig nostre
nosaltres també reposarem en la pregària,
en l'estudi de la teva Paraula
i en l'espera del teu voler.
Quan tu et mouràs enmig nostre
nosaltres ens mourem també amb tu
sense témer res sota la teva guia i protecció.

Més encara, tu has de ser aquell
que quan ens manis el repòs
ens el facis estimar i elegir,
i quan ens ordenis començar a moure'ns
ens facis estar a punt, ben disposats
i enrobustits per a les fatigues del viatge.
Nosaltres no en tenim prou
que ens indiquis i ens mostris
la teva voluntat com al poble hebreu;
esperem i necessitem que realitzis en nosaltres
tot el que ens indiquis i ens manis.
Si no és així, malauradament hauràs d'adreçar-nos
aquells planys que feies al teu antic poble,
o qui sap si uns de més grans encara.

Verb de Déu, tu no pots esperar res de nosaltres,
però nosaltres ho esperem tot de tu
perquè no ets solament la Paraula de la llei,
és a dir, el camí per on hem de caminar,
sinó també la Veritat que aconsegueix la llei
i la Vida que ens premia l'observança.
Tu no ets l'antic núvol tenebrós i radiant
que guiava el teu poble pel desert
sinó que ets el Verb fet carn nostra
per amor a tots nosaltres.

S'ha dit de Rosmini que fou la personalitat més forta i original del catolicisme italià del segle XIX. Nascut el 1797, fou ordenat el 1821. Formà part del corrent més renovador de l'Església de l'època i fou filòsof profund i pedagog eficaç. Es cartejà i va ser amic d'alguns escolapis com Tommaso Pendola i Celestino Zini. Va ser molt apreciat per Pius IX en la primera part, oberta i renovadora, del seu pontificat, i va estar en una llista per ser nomenat cardenal fins al punt de tenir preparats ja els hàbits corresponents. Però en canviar sobtadament l'orientació del pontificat vers posicions molt conservadores en religió i en política caigué en desgràcia i la seva obra més coneguda «Les cinc plagues de la santa Església» fou inclosa a l'Índex. Quasi trenta anys després del seu traspàs algunes de les seves tesis filosòfiques foren també condemnades pel Sant Ofici. Morí l'any 1855 als cinquanta-vuit d'edat, lliurat fins llavors silenciosament a l'apostolat de l'estudi i la contemplació.

observacions

Visita del Papa Benet XVI a París

■ Gairebé per ofici (rector d'una parròquia de *banlieue*), però indubtablement per admiració al treball de tants capellans i laics francesos, he seguit la visita del Sant Pare. La conclusió, si em sé explicar, veureu que és agredolça.

PRIMERA sèrie d'observacions

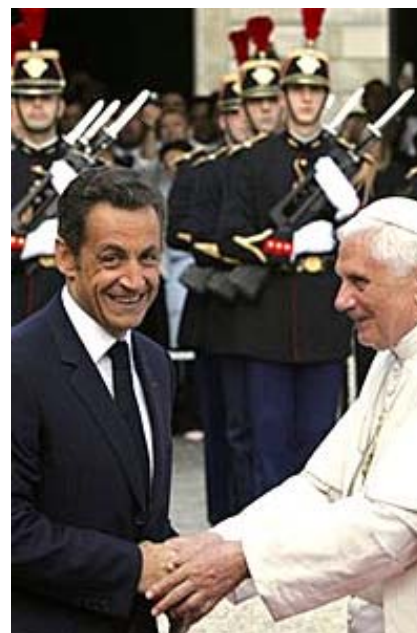
França i especialment els *media* televisius han donat importància a la visita. Tot s'ha de dir: hi ha la sospita ben fundada que els *media* estan sota vigilància de la Presidència de la República.

Malgrat la menor presència de públic, tant a París com a Lourdes, que en els temps de Joan Pau II, podem alegrar-nos de la presència de 40.000 joves de 13 a 18 anys –eren ells els convocats pels «serveis diocesans»– i de 200.000 persones a la Missa del Camp de Mart (val a dir, però, que aquesta assistència a París fou sobretot blanca i de la zona oest, és a dir: la zona benestant). La França més popular, més d'immigrants de color, la vam veure a Lourdes. ¿És això un indici de l'existència de dos catolicismes? Un de tradicional, emergent des de l'època de Napoleó III, que encara es nombrós en la afirmació de la seva identitat (catòlica i francesa o francesa i catòlica) i que és afalagat pels polítics conservadors (vegeu per exemple la

muller de l'antic President Chirac o l'actual President de la República). Un altre, sense connotacions polítiques, orientat cap als pelegrinatges, les oracions individuals i altres formes religioses menys litúrgiques (rosaris, viacrucis, novenes...). Quedarien encara dos altres catolicismes sota silenci: el de la classe intel·lectual francesa, que va «escollar» però no va tenir ocasió de parlar (reunió i discurs del Papa al convent dels Bernardins), obra del cardinal Lustiger per construir un nova «cultura catòlica»; i el del moviment obrer, que com a tal no va aparèixer per enlloc, si exceptuem les persones que individualment hagin pogut assistir a uns actes... fonamentalment litúrgics!

SEGONA sèrie d'observacions

El llatí ha estat ben present en les celebracions litúrgiques, malgrat que, especialment a París, era evident que el públic «només» era francès. Els assistents a les Vespres molt brillants i cerimonials, van haver d'empassar-se un *Te Deum laudamus* final que no s'acabava mai. Però el que encara va fer posar més neguitós a molts va ser el *prie-Dieu* on calia agenollarse per rebre la comunió a la boca de mans del Sant Pare. Ja sé que són coses menors i que la justificació que en va donar la conferència episcopal va ser que a l'Esglél-

sia tothom s'hi ha de poder sentir com a casa seva (tothom?)...

Malgrat no ser un Papa *star* com han senyalat repetides vegades els *media* francesos, la seva entrada «tímida», el seu fugir ràpidament d'escena, el seu beneir i abraçar els infants, la seva bona expressió francesa, li han valgut «a l'exterior» un reconeixement fet més de la imatge d'una persona al qui li va gran el càrrec i no se n'amaga, que de la figura d'intel·lectual que la televisió catòlica exalta a cada moment.

TERCERA sèrie d'observacions

Unes quantes homilies piadoses, exhortatòries, planes, sense el *punch* de Joan Pau II ni l'estil poètic i literari de Pau VI, i dos discursos: un *ad extra* i l'altre *ad intra*.

El primer discurs, el del convent dels Bernardins, en el qual la clau hermenèutica li va permetre distingir paraules i Paraula, escriptu-

ra i Revelació, i també li va permetre allunyar-se de qualsevol integritisme, a la vegada que explícitament admetia la laïcitat francesa com un element fundant d'aquesta nació. A la vegada, es feia ferm en l'aportació de l'evangeli a qualsevol societat. Col·locat en aquest altura de raonament, el seu discurs semblava més «francès» que el del President de la República, entestat en la laïcitat positiva, és a dir, en la reconeixença del valor de les religions per a la cohesió social, i especialment del cristianisme. Clar que una cosa són els raonaments per al cercle de companys acadèmics de l'Académie Française (de la qual Joseph Ratzinger és membre) i una altra les conseqüències polítiques que tenen un ventall gran de possibili-

tats. Em pregunto si empraria els mateixos termes i raonaments davant del President del govern espanyol.

El segon discurs, adreçat a la Conferència episcopal. Un altre to, menys pujat, més directe, amb cites de les cartes no paulines i de sant Ignasi d'Antioquia pel que fa al tema de la unitat del cos cristià («jo espero en la indispensable pacificació dels esperits... que la túnica inconsútil de Crist no es trenqui més del que ho està»), és a dir, cartes de la crisi de finals del segle I, que fan més referència a l'autoritat de l'apòstol que a altres elements de la vida cristiana. Una paraula sobre el tema de les orientacions de la catequesi, tema molt debatut a França i sobre el qual els

Bisbes no han pogut posar-se d'acord: una de calenta seguint la majoria: «la catequesi fa ressonar en cada ésser humà *l'única crida* contínuament represa: Segueix-me»; i una de freda: la catequesi no és primerament afer de mètode sinó de contingut; sense més. Que cadascú ho agafi com vulgui. Encara una paraula sobre la família per indicar-ne la crisi i per reafirmar que cal *acompanyar amb afecte* els divorciats tornats a casar, però res de res de benediccions a aquestes unions *il·legítimes*. Una paraula de prudència sobre el diàleg interreligiós, necessari d'altra banda. Per acabar amb un record a la darrera guerra mundial i per dir que avui l'alliberament necessari és l'espiritual, el de la por i dels pecats (queda ben clar que, en aquest moment, el Sant Pare no pensava pas en els joves de les nostres *banlieues*).

Aquest seguit d'observacions i comentaris em porten a aquesta convicció: les coses estan com estan, val més no tocar res. Alguna crida sense gaire insistència sobre el que tothom ja sap respecte de la pràctica preconitzada per Roma, i paraules d'encoratjament i d'afecte que, un cop passades, com a molt resten en el record dels joves de la parròquia que van assistir a les celebracions, i que ells expressen així: «El Papa ens ha beneït!».

De fet, «estem» en la incoherència d'un discurs *ad extra* i un discurs *ad intra* sense que se'n vegi el llaç d'unió, sense que a la gent real li ofereixin cap clau per llegir el món en què viu i l'acció que caldria fer-hi. ¿Potser millor així? Potser així naixeran més llibertats convençudes de la força de l'Esperit que porten dins, sense necessitat de repetir «la voz de su amo». Però si del que es tractava era d'un espectacle mediàtic que donés seguretat als decaiguts, tenim, em sembla, artistes força millors. ☹☹

Senegal

Primeres notícies des de Dakar

■ Estimats: Aquest matí a la 1:30 de la matinada, hora senegalesa, ha aterrat l'avió. No vaig fer cinc hores com pensava –de 8:20 a les 1:30 de la matinada– sinó set i escaig, car no comptava que al Senegal hi han dues hores menys (aquí haurien estat les 3:30, hora que marcava el meu rellotge).

Els tres escolapis que viatjàvem vam sortir ràpidament com mai de l'aeroport: vam trobar les maletes de seguida (comptant-hi el paquet que la meva germaneta m'havia fet amb pernil, xoriço, sobrassada, xocolata, oli, cafè i tot de caramels per sobre omplint els buits) i a la duana *no ens van mirar res*. A fora ja ens esperaven per portar-nos a Notre Dame d'Afrique on comença avui mateix l'assemblea de tots els escolapis del Senegal (serem prop de 40). O sigui que puc afirmar que la meva estada a Catalunya ha acabat molt rebé i ha estat magnífica, extraordinària, increïble, plena, meravellosa... No em cansaré mai d'agrair-ho a *tothom*, un per un (i aquí el meu pensament va per cadascun de vosaltres: ... ..).

La meva panxa va més bé. Encara prenc només arròs bullit i poma bullida. Però no em fa mal o sigui que perfecte.

Aquest matí, cap a les onze, he decidit anar a visitar Sam Sam. No podia esperar més i sé que quan comenci l'assemblea em serà im-

possible (a més faré de secretari). Així que he agafat dos *cars* Ndiaga Ndiaye, després d'haver caminat un bon tros i he arribat a Sicap Mbao a la una. Ha estat bé comprovar el que sofreix la gent normal aquests dies en els desplaçaments. I he aprofitat també per veure altres zones de Dakar on les inundacions es fan sentir.

De la carretera on m'ha deixat el *car* fins a l'escola hi ha normalment 20 o 25 minuts. Me'ls he fet tranquil·lament. A mig camí, arribant al barri, ja m'he trobat un grupet de joves que anaven al commissariat a presentar una denúncia: ahir va haver una baralla a la casa de la família d'un dels nois, per motius de l'aigua: quan hom treu l'aigua d'una casa cal mirar que el veí no quedi afectat. En la baralla hi van haver insults i un petit ferit per navalla...

A la primera casa que visito m'han dit que havien estat treient aigua la setmana passada. Per sort no ha plogut més i ja no els en queda.

Però són gent que estan a la part alta del barri. També m'han fet saber que abans-d'ahir va venir el president del govern a visitar les zones afectades. *I que la gent va sortir entusiasmada per aclamar-lo*. El jove m'ho deia amb pena i afegia que la gent d'aquí «té el que mereix» i que «ens està bé per ser com som». Deia també que la tele aquests dies es centra molt en les catàstrofes produïdes pels huracans a Amèrica per *fer-nos veure que és a tot el món que hi ha inundacions*, i que *és la mà de Déu que ho fa!* Nois, que lluny estem encara de la solució...

Més endavant ja no he pogut passar per arribar a trobar una altra família, ni per acostar-me a l'escola. Tanmateix he seguit visitant altres dues famílies, totes amb aigua a casa, una d'elles fins i tot a les habitacions (tenen totxos per poder entrar-hi). Altres famílies han abandonat casa seva per anar a viure provisionalment a un altre barri. Malgrat la situació, la gent que he vist està alegre i intenten solucionar la situació amb els pocs mitjans que tenen. També he vist el fuster que treballa per a la nostra escola: té el taller inundat i fa 15 dies que no treballa. Diu que és dur per poder-se mantenir ell i tots els aprenents que té. Jo em demano com s'ho fa.

Finalment he hagut de recular i fer una gran volta per poder entrar a la part nord del barri, on està casa nostra i l'escola. Només he

trobat un petit viarany per accedir-hi i en certs trossos cal saltar sobre les pedres.

Al jardí de casa he trobat les noies de la cooperativa del Centre Femení en ple treball. Elles no paren. Com que llur sala al Centre està inundada (com totes les sales de la planta baixa), han trobat aquí un espai. I com treballaven fent mantells amb el mètode de la tintura! La Regina ja ens ho deia: han rebut una comanda de 200 estovalles i hi estan treballant de valent: això sí que és motiu de joia!

Per fi m'he acostat a la nostra escola Kalasans. No es pot entrar per enlloc, car està rodejada totalment per l'aigua. I ja sé (no ho he vist) que a les classes que vam aixecar els ha entrat l'aigua per la porta, pel pati... *Com ens ho farem per començar el curs a primers d'octubre?*

Bé, callo perquè ja he estat molt llarg. És veritat que ha estat un plaer veure els nens veïns cridant el meu nom i venint a abraçar-me. I que ha estat divertit repartir entre ells una part dels caramels que la meva germaneta m'havia donat. Però el drama de tantes famílies i de la nostra escola a hores d'ara no sé com el resoldrem. És cert que he vist dos camions cisterna buidant l'aigua de dos carrers inundats i sé que són els veïns que s'han mogut i que han estat solidaris. Però són solucions parcials. Ens queda molta feina a fer.

Acabo dient que no us penseu que som pessimistes. En absolut. Hi ha un grup de joves que s'han constituït en associació i que van sortir, juntament amb el Paul Ange (el superior de la nostra comunitat i director de l'escola) en un programa sobre les inundacions a la televisió i que ja parlen de fer una marxa. Hi ha doncs aspectes positius que caldrà reforçar. Però no us preocupeu: que els ànims són ben bons (no endebades he rebut tanta energia aquest estiu) i que seguirem lluitant fins el final... Una abraçada a cadascú!

Josep Margalef

Mèxic

Un viatge accidentat

Com que les notícies volen i de vegades tergiversen els fets, crec millor informar-vos jo personalment, ja que gràcies a Déu ho puc fer.

El dia 7 d'agost viatjava de Veracruz cap a la ciutat de Mèxic en un autocar de passatgers. Pels voltants de dos quarts de 3 de la matinada, un fort cop sec em va despertar i a continuació vaig sortir disparat del meu seient. L'autocar havia xocat. Quan tot es va quedar quiet, tots els passatgers ens vam adonar que l'autocar estava bolcat. Tot era fosc i algunes criatures ploraven. Jo em trobava esclafat a terra amb unes persones sobre meu. Sentia que la sang em regalimava per la cara.

No es va produir gens de pànic. De mica en mica tots ens vam poder anar aixecant i a la llum dels mòbils vam trobar les finestretes de ventilació de l'autocar i les vam obrir i va entrar una mica de llum. A fora ja s'havia reunit gent d'altres cotxes que venien a ajudar. En veure que no podien arrencar les finestretes ells des de fora, amb barres de ferro les van arrencar i va començar l'evacuació.

Com que jo no em sentia gaire malament, em vaig quedar al costat d'una finestreta i vaig començar a ajudar a sortir, primer les criatures, després les seves mares i altres dones i per últim els homes. Després em van treure a mi estirant des de fora i darrere meu va

sortir un altre home. L'evacuació estava completada.

Un cop a la vora de la carretera i a la llum dels fars dels cotxes vaig poder veure la magnitud de l'accident: un *trailer* ben carregat va envair el sentit de circulació contrari per tal d'avançar un altre cotxe. En aquell tram de l'autopista hi havia obres i faltava la divisió física entre els dos sentits de circulació. Resultat: va topar frontalment i a velocitat d'autopista amb el nostre autocar. La gent anava d'un costat a l'altre de la carretera, quasi tots ensangonats; uns s'asseien, altres s'estiraven totalment, els menys, jo entre ells, romanien dempeus.

Com que l'autopista estava ja a l'altiplà, és a dir a 2.400 metres, i era la matinada, el fred em va anar calant i em van començar a fer mal diferents parts del cos, sobretot el centre del pit i l'espatlla esquerra.

Van arribar les primeres ambulàncies i es van emportar els primers ferits més greus. Els de la segona ambulància em van preguntar quants anys tenia i em van dir que pugés, ja que era de la tercera edat i portava massa sang a la cara. Em van fer les primeres cures i em van portar amb un altre home que estava més malament que jo cap a l'hospital més proper, que va ser un de la ciutat de Puebla, a una hora d'autopista del lloc de l'accident.

tardor

Trobada de Muntanya

Són ja moltes les trobades de muntanya que hem viscut, jo diria amb molt de profit. Són convivències ben agradables i coneixem així millor la nostra geografia física i artística.

Aquesta vegada han estat alguns monuments de la Segarra i el Solsonès. Hem anat a Prats del Rei. Feia fred de veritat. Hem esmorzat i hem continuat cap a Ivorra, una petita població d'uns 150 habitants. El senyor rector, un home intel·ligent i atent, ens ha resumit la història del miracle pedagògic i feliç del capellà que dubtava de la presència de Jesús en l'eucaristia i va veure com el vi consagrat es convertia en sang i fluïa com un brollador que va tacar les tovalles que s'han guardat fins ara. El bisbe d'Urgell, sant Ermengol, va portar la causa a Roma i el Papa Sergi IV va donar una butlla pontifícia avalant el miracle. D'aquí dos anys se'n celebrarà el mil·lenari, que serà un esdeveniment per Catalunya.

Hem venerat el reliquiari del segle XV que guarda part de les tovalles tacades de sang i algunes relíquies tan peregrines com un cabell de Maria i records d'altres sants. Un fragment de les tovalles ha estat examinat enguany per una Universitat dels Estats Units, que ha aclarit que el teixit és del segle XI i les taques, efectivament, són de sang. Sovintegen les peregrinacions per veure i venerar les relíquies i es preveu que augmentin en el mil·lenari proper que ja es prepara.

A Torà hem visitat una font monumental antiga i un antic forn, on es poden veure des del pa de pagès fins a les coques de recapte; i alguns carrers típics. També visitem ràpidament el petit poble d'Ardèvol on hi ha una esvelta «torre de guaita» de base romànica.

Des de Torà, a uns 5 quilòmetres, visitem el monestir de Cellers, del segle XI; en queda només l'església medieval inacabada, amb tres absis i una cripta molt ben conservats.

D'allí ens traslladem al poble i santuari de Pinós, on hi ha el restaurant més antic de Catalunya, encara en servei. Allí dinem en un clima fraternal. A continuació pugem al turó on hi ha el centre geogràfic de Catalunya i la pedra circular que marca les direccions de

les poblacions més notables i de tots els nostres vents.

Després visitem, sense poder entrar-hi, la magnífica gran masia dels Tristany, cèlebre per haver estat un centre important dels carlins durant la guerra del seu nom, transformada ara en casa de turisme rural.

El P. Joaquim Querol podria ser nomenat Catedràtic de Geografia Catalana pel coneixement que demostra de Catalunya, i Conseller de Turisme per l'encert a dirigir aquestes joioses trobades de muntanya escolàpies. Quim, moltes gràcies! ☺☺

● El mes d'agost és molt ric en notícies d'escolapis catalans residents habitualment fora de casa nostra, que van i vénen per visitar les seves famílies, per passar pel ca'l metge o, simplement, per descansar de la seva feina de durant l'any. Des d'aquí voldríem donar-los la benvinguda i desitjar-los un bon retorn als seus llocs de destinació, i ens excusem si algun ens ha passat per alt. Com és natural, també ens han visitat escolapis d'altres Demarcacions, ni que sigui de pas cap a altres llocs.

● En Josep Segalés sortia el 3 d'agost de Barcelona per retornar a la Viceprovíncia de les Califòrnies. El dia 5 era en Jaume Salas qui tornava al Senegal. I el dia 8, en Pere Biel cap a les Califòrnies.

● Als 52 anys d'edat, moria el dia 12 d'agost en Sebastià, germà del nostre P. Jesús Bosom, a qui donem el condol per aquesta pèrdua tan sensible. En Sebastià, Director de l'Arxiu Comarcal de la Cerdanya, amb seu a Puigcerdà, era una persona molt coneguda i estimada.

● L'Antoni Claramunt, després de passar uns dies de vacances a la nostra terra, se'n tornava el dia 13 d'agost a la seva Província de Mèxic.

● A meitats d'agost van arribar el Tura Pedemonte i en Francesc Carreró, que van estar-se entre nosaltres fins a començaments d'octubre. Tots dos van aprofitar la seva estada per visitar la família i amics i per passar la ITV a ca'ls metges. Tots dos van començar a veure-hi més clar, gràcies a les operacions de cataractes. També en Jaume Pascual, aprofitant la seva vinguda des del Senegal per les seves vacances, va fer-se operar les cataractes. Les operacions van ser els dies 21 d'agost i 2 de setembre respectivament.

Totes dues amb èxit. Ara veurà millor els magnífics paisatges de la Casamance.

● El dia 23 d'agost arribava de Cuba en Claro, després de passar uns dies amb la seva família. En Yoel, en canvi, s'hi va haver de quedar per la greu situació de salut de la seva mare, que va morir dos dies després. Acompanyem en Yoel en el seu dol. El dia 8 de setembre va arribar de tornada a Barcelona i el 25 de setembre, a la comunitat de Sabadell, es va celebrar l'eucaristia de record de la seva mare, quan es complia un mes de la seva mort.

● La comunitat de Sant Antoni va celebrar festivament els 80 anys del P. **Albert Foix**, el 23 d'agost. Des d'aquí també el felicitem ben cordialment.

● En un dissortat accident de muntanya va perdre la vida en Dani Duch, el 24 d'agost. Tenia 33 anys. El seu funeral va tenir lloc a Vila-sana, el 26 d'agost. En Dani, antic alumne de Balmes i ben conegut en ambients de Colònies Jordi Turull, era membre actiu de la comunitat que es reuneix cada setmana al Putxet. El dia 8 de setembre es va celebrar l'eucaristia en record seu.

El dia de la Mare de Déu d'agost el P. Provincial sortia en direcció a les Califòrnies, en visita a la Viceprovíncia i, especialment, per participar en la Professió solemne del Cruz García i l'Hilario Flores, que va ser a Santa Lucía, Los Angeles, el dia 23. Enhorabona a tota la Viceprovíncia. El P. Provincial arribava de retorn a Barcelona el dia 25.

- Com és habitual, el dia 25, a la parròquia de Sant Calassanç de Barcelona, hi hagué la celebració del *Nostre*, amb la presència d'escolapis i escolàpies de diverses comunitats i els qui es trobaven de pas per Barcelona. La comunitat de Sant Antoni ho va celebrar a casa seva, en una eucaristia presidida pel Miquel Betbesé, a la qual hi estigué present en Jaume Pascual. El mateix dia tornava del Senegal l'Aniol Noguera, després de l'estada estiuenca per posar al dia i fer el seguiment dels projectes de cooperació a la Casamance.

- Per cursar estudis d'anglès, ha passat per Barcelona durant el mes d'agost, en Théophile Baye, escolapi senegalès que forma part de la comunitat de Pantin.

- Per cert que, el dia 27 d'agost, retornava del Senegal a la comunitat del Carme en Théodore Lambal, per reintegrar-se a les seves activitats i estudis. En canvi, el mateix dia, retornava a Yaounde, al Camerun, en Miquel Betbesé.

- El dia 28 d'agost moria, als 90 anys, Emilia Sánchez Rodríguez, mare de la directora de l'Escola Pia d'Igualada, essent el funeral l'endemà, en aquella ciutat. El mateix dia 28, els Equips Directius de totes les nostres escoles es reunien a l'Escola Pia de Sarrià, en una jornada de preparació del nou curs. També el mateix dia, la comunitat de Sant Antoni va fer una excursió al santuari del Far i a Vic. Sembla que tothom en va quedar molt content.

- Des del Senegal arribava a

Barcelona el dia 30 d'agost en Jordi Vilà, que havia passat un estiu força mogut ajudant en l'organització de les colònies en diversos indrets. A causa de l'accident del Carles Gil, que n'havia de ser el responsable, en Jordi va haver d'entomar-ne no sols la responsabilitat sinó també la feina. No sabem si la notable pèrdua de pes és deguda a l'encertat règim alimentari o a aquests excessos de feina i de preocupacions. Precisament, l'endemà, darrer dia del mes d'agost, iniciava oficialment el seu Noviciat a la comunitat del Camp de l'Arpa de Barcelona. Li desitgem bon camí.

- El primer dia del mes de setembre, el nostre P. Provincial va viatjar a Bilbao per fer costat al P. Pedro Aguado, Provincial d'Emmaús, en ocasió de la mort de la seva mare uns dies abans. Aquest dia hi hagué la celebració de l'eucaristia.

- El dia 3 de setembre viatjava a Cuba, per visitar la família, el P. José Antonio Vizcaíno. El retorn va ser el dia 4 d'octubre.

- Al Saló de sessions de l'Ajuntament de Terrassa, el 4 de setembre tingué lloc el lliurament de la Medalla de la Ciutat a **Antoni Martínez** i a **Ferran Sans**, en reconeixement a la seva trajectòria de treball educatiu constant

i de compromís solidari, com va destacar Pere Navarro, Alcalde de la ciutat. Un bonic quadern ofert en l'acte parla molt bé d'aquests dos escolapis, a qui felicitem efusivament. S'ho tenien ben guanyat! La concessió va ser notificada als dos guardonats a través d'una carta de l'Alcalde, amb data 23 de juliol.

● A partir del dia 5 de setembre alguns van poder veure el Germà Felipe Rubio, arribat des de Mèxic, que va fer diverses passades per Barcelona. Benvingut!

● Durant el mes de setembre, en les seves respectives comunitats, en Miquel Font i l'Aniol Noguera van renovar els seus vots temporals, els dies 9 i 30, respectivament.

● El dia 10 de setembre, després d'una davallada que ja ho feia pressentir, moria el P. Jaume Bayó, als 87 anys d'edat. L'eucaristia de funeral, presidida pel bisbe Tena, va aplegar a la parròquia de Sant Calassanç molts escolapis i molta gent, el dia 12. Descansi en pau, el P. Jaume!

● El mateix dia 10 de setembre tingué lloc la reunió del Patronat de la Fundació Servei Solidari, que va nomenar en Carles Gil com a Gerent de la Fundació en substitució de l'Andreu Trilla. Li desitgem molt encert en la seva nova tasca. Els poders notariais se li van fer amb data 3 d'octubre.

● Acabat l'any de noviciat, el dia 13 de setembre, a Sokone, hi hagué la professió simple dels fins ara novicis. Els desitgem perseverança en el camí de l'Escola Pia.

● L'endemà mateix sortia de Barcelona en Josep Artigas, després de la seva llarga estada a la Província. Confiam que la salut li

funcioni com tots desitgem. L'acompanyaven en el seu retorn a la Viceprovíncia, en Ferran Sans que havia acabat les seves vacances, i l'Enric Canet per participar en l'Assemblea de la Viceprovíncia que va tenir lloc del 15 al 18 de setembre. El mateix dia tornava a Barcelona.

● El nou curs escolar s'iniciava oficialment el dia 15 de setembre, després que els clausres ja haguessin passat uns dies de preparació perquè tot estigués a punt. Bona feina a tothom! A partir d'aquest dia també, el P. Fèlix Iguacen va passar de la comunitat de Sant Antoni a la de Santa Eulàlia.

● Entre els dies 16 i 19 de setembre, en Lluís Marañon va ser vist per Barcelona, a punt de retornar a Mèxic, ja que hi volava el dia 19.

● El P. Viceprovincial de les Califòrnies va passar pel quiròfan el dia 16 de setembre per extirpar-li la vesícula del fel. L'operació va anar molt bé, però posteriorment es van presentar algunes complicacions, sortosament no gaire importants, que van ser solucionades aviat.

● També va passar pel quiròfan, per una operació de maluc, la Conxita Rodés, prou coneguda per les nostres comunitats ja que ha estat durant uns anys ocupada en l'atenció a les necessitats sanitàries, de viatges o papers dels nostres religiosos. Precisament per la seva situació va haver de deixar el lloc, on ha estat substituïda per l'Helena.

● El 20 de setembre es complien els primers 50 anys de l'ordenació sacerdotal del P. Josep Maria López (*Llopis* per als amics). Des d'aquí el felicitem molt cordialment. Sabem que el diumenge dia 28 va poder tenir el gust de cele-

brar els 50 anys de Missa Nova a Olleros de Paredes Rubias, el seu estimat poble. *Ad multos annos!*

● També el dia 20 arribava des de les Califòrnies el P. Antoni Marcet, que ve a operar-se de la cama i ja ha rebut *obediència* per a la comunitat de Sant Calassanç de Barcelona, on es va traslladar el dia 4 d'octubre. Benvingut a casa! El mateix dia, procedent de Bolívia, arribava en Toni Massagué, escolapi laic de la nostra Província.

● Des del dia 21 fins al 28, en Ramon Francolí i l'Andreu Trilla van viatjar a Yaunde, al Camerun, per oferir unes sessions de formació als juniors teòlegs que s'hi troben. Sembla que en van tornar ben contents.

● Per visitar el nostre Arxiu Provincial, van venir a Barcelona, el dia 23 de setembre, el P. Assistent General per Espanya, Jaume Pellicer, junt amb el senyor Ricardo Cerveron, laic escolapi de la Província de València, especialista en temes informàtics i en els escrits del nostre Fundador.

● Amb un èxit clamorós (400 persones inscrites!), Servei Solidari obria els cursos de català i castellà per a persones immigrades d'enguany, el dilluns dia 29 de setembre. Sort que l'organització era molt acurada per superar aquesta allau humana... Els felicitem!

● El primer dia del mes d'octubre, la mare d'en Josep Mª Valls, de la comunitat de Sant Antoni, va deixar la comunitat de Santa Eulàlia, on ha estat una temporada, per traslladar-se a una residència de persones grans.

● El dia 2, moria Mme. Kugnilla Diédhiou, mare del P. Théodore Lambal, a qui acompanyem en el sentiment. Va poder trobar un

vol per estar amb la família en aquest moment tan dolorós.

● El P. Paco Martí, de la comunitat de Sant Antoni, va fer una visita a la Clínica de la Sagrada Família de Barcelona, per causa dels seus problemes respiratoris habituals. Hi entrava el 28 de setembre i en va sortir el 3 d'octubre. Li desitgem de debò que no hi hagi de tornar en molt de temps.

● La nova edició de tardor de la Trobada de Muntanya va ser poc muntanyenca a judicar per l'itinerari, el dia 4 d'octubre. La cultura i la gastronomia, però, sembla que van ser a gust dels participants, els quals, com ja és habitual, van felicitar i agrair al P. Quim la seva cura a preparar-ne tots els detalls.

● El cap de setmana del 5-6 d'octubre va resultar força luctuosos. Van morir dues persones ben properes a l'Escola Pia: la Germana Carme Roig, que va treballar als inicis del Secretariat de l'Escola Cristiana i, després, en el departament de publicacions de la nostra Cúria Provincial, i el senyor Jaume Garcia, antic professor ben conegut a Nostra Senyora. El P. Provincial es va veure impedit d'acudir a cap dels dos funerals per estar a Roma en les reunions del Secretariat General d'Economia, que els va ocupar des del dia 5 al 7 a la nit. El dia 6 tingué lloc a Badia del Vallés el funeral de la Carme Roig. Dissortadament, coincidia en dia i hora amb el del bisbe Joan Carrera. Descansin en pau.

● Com estava previst en el calendari, el vespre del dia 10 d'octubre es reuní el Consell de la Província, en reunió ordinària. El mateix dia havia tornat cap a Dakar el P. Tura Pedemonte.

● En aquesta sessió del Consell de la Província hi assistí en Carles

Mascaró, arribat des de Pantin per problemes de salut. Li desitgem molt d'ànim en aquest tràngol.

● També per visita al metge, hem vist per Barcelona, a mitjan octubre, el P. Jaume Riera. Li desitgem que tot vagi bé.

● I així cloem la secció de notícies a 12 d'octubre, encara que voldríem fer notar que, dins d'aquest mateix mes d'octubre hi ha previstos dos actes, dels quals informarem en la propera edició. El primer, el dia 16, és la concessió del Premi Ramon Fuster a l'Octavi Fullat, al Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya, sota la presidència de l'expresident de la Generalitat, Pasqual Maragall. Felicitem l'Octavi per aquesta distinció. El segon, que ja està anunciat per al dia 24, serà la primera Trobada general del Nou Nosaltes, a l'Escola Pia de Sabadell.

Hem vist, hem llegit, hem rebut ...

● Dels passat mes de juliol, hem rebut un retall del *Periódico*, del dia 27, que informava de la detenció de dos delinqüents que actuaven pel barri de Sant Antoni de Barcelona. La notícia no ens hauria interessat si no fos que, entre les 27 persones assaltades que els imputen, una podria ser el nostre Josep Mª Rierola, que va patir un assalt semblant als que solien fer aquests lladregots.

● Del 28 de juliol era la notícia que apareixia al *Punt*. Una columna sota el títol "Episcopal", parlava de Cassià Maria Just, de qui afirma l'autor que ha trobat una

tribuna pòstuma gràcies a la seva participació en el llibre *Escola, religió i poder*, prou conegut dels lectors de **catalaunia**.

● L'*Avui* de 1r d'agost informava de la visita del líder de CiU al Senegal. Tan sols ens va cridar l'atenció la fotografia que acompanyava la notícia i duia aquest peu: "El president de CiU, Artur Mas, ahir xerrant en perfecte francès amb un grup d'alumnes dels escolapis de Dakar".

● Entre els molts actes i celebracions pels 25 anys del Casal dels Infants del Raval, l'Enric Canet va ser entrevistat per l'*Avui* el 13 d'agost de 2008.

● A *La Vanguardia* del dia 16 d'agost ens va agradar de trobar-hi una carta oberta que reproduïm tot seguit: "Dol a la Cerdanya. Per a tots aquells que el coneixíeu o bé teníeu alguna relació amb l'àmbit cultural de la Cerdanya, lamento comunicar-vos que el dimarts 12 d'agost ens va deixar en Sebastià Bosom i Isern, director de l'Arxiu comarcal de la Cerdanya (Puigcerdà), als 52 anys, després de tres mesos lluitant contra un càncer terminal. Sebastià Bosom era una de les poques figures representatives de la història i cultura cerdanes. Va lluitar dur per obrir les portes de l'Arxiu a tothom, per donar a conèixer les arrels de la cultura d'aquesta comarca. Rere una extensa bibliografia centrada en gran part en la història de la Cerdanya, i múltiples articles, s'amagava una persona humil, propera, acollidora, servicial i bromista. Va portar la seva professió al grau màxim. De fet, era la seva passió. Si el volíeu trobar havíeu d'anar a l'Arxiu, encara que fos festa, encara que tingués vacances. La Cerdanya i el seu passat el van portar a una lluita personal perquè el present fos respectuós amb la història de la seva terra.

Esperem que entre tots els qui el vam conèixer i estimar aconseguim fer complir el seu propòsit. La Cerdanya ha quedat òrfena d'un dels seus puntals. Sebastià, descansa en pau!" (Sofia Garçon i Peyrí, Fontanals de Cerdanya). No cal dir que es tracta del germà del nostre P. Jesús.

● *El País* de 29 d'agost ens va permetre ampliar la col·lecció d'*enreixats escolapis*, amb la següent qüestió que hi plantejava en Pau Vidal: "Del mossèn que es va fer pare a l'Escola del Pi", amb 8 lletres. Enginyós, oi?

● Hem trobat, al periòdic local *La Segarra*, de Santa Coloma de Queralt, corresponent als mesos de juliol i agost, un article amb el títol "Conservar i mantenir el nostre patrimoni". Per il·lustrar què significa respectar el patrimoni, l'autor posa un exemple i diu: "Un bon exemple pot ser l'obra realitzada en el col·legi de la plaça Sant Agustí d'Igualada, on s'ha fet tota l'escola nova, però s'ha mantingut la façana antiga". Llàstima de la imprecisió (la plaça es diu Castells i no Sant Agustí) i de l'oblit de la conservació del magnífic claustre..., però no es pot demanar tot!

● Precisament, *L'Enllaç*, setmanari de l'Anoia, ofería el 4 de setembre un article de pàgina sencera, en ocasió de l'inici de curs i de la perspectiva dels 275 anys de presència escolàpia a la ciutat, amb fotos de l'obra del nou edifici de l'Escola Pia d'**Igualada**, acompanyat d'una divertida foto dels membres del claustre cofats amb el casc obligatori a les obres. No gaire dies després, el 19, el setmanari *La Veu* ofería un reportatge sobre la futura Llei d'Educació. Entre les persones entrevistades apareixia la Directora de l'Escola Pia d'Igualada, amb unes ponderades opinions.

● *El Punt* de 1r de setembre ofería un reportatge sobre els darrers veïns que encara viuen en els habitatges anomenats "Cases del Governador", al barri del Verdum de Barcelona. A algú no li va passar per alt que aquestes cases restants són veïnes de la nostra nova escola, anomenada "Luz Casanova", entre els carrers d'Almansa i Góngora.

● El *Diari de Terrassa* de 5 de setembre ofería una ampla informació sobre el lliurament de la Medalla de la Ciutat a l'Antoni Martínez i en Ferran Sans, amb

portada i pàgina interior, amb fotos diverses, en les quals apareixen els dos escolapis guardonats amb l'Alcalde, i també amb Sor Regina.

● Hem rebut, com ja és habitual, *La Plega*, revista de l'Arxiu Provincial, en el seu número 14 que correspon a setembre de 2008. En destaquem la notícia que les dues escoles de Granollers i Sitges celebren durant el present curs escolar els seus 75 anys de vida escolàpia.

● En data 10 de setembre, els Amics de l'Escola Pia al Senegal ens informaven que el Fons Català havia concedit una assignació de 13.300 euros per a projectes de la casa Notre Dame d'Afrique, a Dakar. Els diners provenen en la seva totalitat de l'Ajuntament de Mataró.

● *La Vanguardia* de 15 de setembre mostrava la foto dels tres arcs gòtics de l'antiga església dels Antonians, al carrer de Sant Antoni Abat, amb els vidres plens de pintades. El que no deia, però, és que per dins s'està treballant en la seva restauració, que esperem veure completada aviat.

● En ocasió de la mort del P. Jaume Bayó, ultra veure diverses esqueles en la premsa diària, vam trobar a l'*Avui* del 27 de setembre, l'escrit d'en Joan Triadú que reproduïm en un altre indret d'aquest mateix número. També *El Pregó* de 15 de setembre dedicava el seu "Quadre d'Honor al P. Jaume Bayó i Samsó, escolapi ben conegut, ple d'humanitat, que acaba de traspasar als vuitanta-sis anys".

● I, per cert, en el mateix diari i dia, apareixia també la curiosa notícia de la donació, per part dels Serveis Funeraris de Barcelona, de vuit ordinadors a la Fundació SOS - Fundació Barraquer. El

més curiós, però, era que a través d'aquelles entitats, els ordinadors acabarien anant a parar al Centre Femení de Sam Sam, que dirigeix Sor Regina, juntament amb els escolapis.

● La secció de cartes al director de *La Vanguardia* del 8 d'octubre hi vam trobar una carta signada per l'Enric Sàrries Ribalta, que diu així: "Mor un gran mestre. Diumenge passat, al voltant de les tres de la tarda, dèiem adéu a Jaume Garcia. Per a molts aquest nom no significa res, però per a milers de barcelonins i llurs famílies sí que és un nom significatiu. És el profe, en Jaume, que ha estat més de quaranta anys en les aules de l'Escola Pia del carrer Diputació. Era un mestre amb majúscules. Una superposició de la professió amb la vocació. Un enamorat de l'ensenyament i del progrés dels alumnes. En temps i circumstàncies difícils els va ensenyar a estimar Catalunya, els va donar uns punts de referència clars i, al mateix temps, va deixar que cadascun s'anés fent ell mateix per arribar a ser una persona adulta. Diumenge passat encara em semblava veure'l entrar al despatx, com cada dia, i dir-me: *¿Hi ha alguna novetat per avui?*

Sí, Jaume, una novetat important: descansa. Has fet una bona cursa, has lliurat un bon combat. Passa a recollir la corona de lloer que tens ben merescuda i mira satisfet la teva collita. I en algun moment, amb la Núria, penseu en els que encara restem aquí. Una abraçada ben forta".

● En el setmanari *Presència* del 10 al 16 d'octubre s'hi podia trobar un ampli reportatge a propòsit de l'aparició del llibre "Mare de Déu, quina escola! Els mestres contra Franco". A falta d'haver-lo pogut veure detingudament, fem constar que una de les il·lustracions del llibre és un cartell que anuncia "El Dia del Maestro", en ocasió de la festa de sant Calassanç, l'any 1958.

● El quadern dominical del *Periódico* de 12 d'octubre portava un ampli document sobre el Casal dels Infants del Raval. Entre alguns dels seus beneficiaris, al llarg dels seus 25 anys de vida, apareixien una noia dominicana i un noi marroquí, dels quals es deia que havien pogut entrar, amb l'ajuda d'una beca, a estudiar als escolapis.

● La premsa d'inicis d'octubre i fins a meitats del mes s'ha anat fent ressò de la figura d'en Lluís Maria Xirinachs, de la qual, per exemple *El Periódico* de 14 d'octubre, afirmava que era escolapi. Tot plegat perquè el dia 13 d'octubre, al Palau de la Música Catalana se li va retre un homenatge en un acte on hi hagué aplaudiments i xiulades.

● I fem constar també que ens han arribat a les mans algunes notícies ja passades, com que en un Curs de formació per a escolà-

pies joves, del 27 de febrer a l'1 de març, hi va participar el nostre P. Adolf Garcia Duran sobre l'itinerari espiritual de Calassanç; i també que la revista *Escola Catalana*, en el seu número 451, de juny passat, publicava un article de Dolors Ventura, directora pedagògica de l'ESO a l'Escola Pia de Terrassa, amb el títol "Experiències de l'Escola Pia de Terrassa".

● Hem sabut que el senyor Ricardo Cerveron, laic escolapi de la Província de València, expert en la vida i escrits del nostre Fundador, s'ha preocupat que apareguin les traduccions al català que surten en la web: <http://scripta.scolopi.com/>

● Finalment, una notícia de la qual no en podem precisar la data, encara que ha de ser més o menys d'aquest estiu. A *L'Actual*, periòdic de **Castellar del Vallès**, apareixia un petit reportatge sobre l'edifici de l'antiga caserna de la Guardia Civil en aquella població. En l'escrit s'explica que l'edifici va servir des de 1896 fins a 1936 perquè l'Escola Pia hi creés un centre d'ensenyament nocturn.

